

НОВИНКИ СОНЯШНИКОВОГО ПОРТФЕЛЯ PIONEER®

ЯК ВІДПОВІДЬ НА ОСНОВНІ ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Сезон 2024 року відзначився поверненням економічної привабливості вирощування соняшнику як в Європі, так і в Україні, де ціни у сезоні 2022–2023 років були найменшими за останнє десятиріччя при доволі високій собівартості.

Юрій Коняєв, категорійний маркетинг-менеджер з олійних культур Corteva Agriscience

Перед українськими агровиробниками сьогодні стоїть багато викликів: ускладнення погодних умов, підвищення собівартості вирощування (збільшення цін на пальне, добрива, системи захисту та насіння), здорожчання логістики, підвищення стандартів переробниками, значне засмічення полів хворобами, шкідниками і вовчком соняшниковим (рослина-паразит), що призводить до значних втрат урожаю та зростання витрат на системи захисту. Тому зараз агровиробники не можуть послуговатися дешевими гібридами з мінімальним потенціалом урожайності й мінімальною технологією, які «щось» насиплють – і вже можна буде заробити. Бо «щось» постійно зменшується під тиском погодних умов, хвороб і вовчка, а вартість мінімальної технології все одно зростає. До того ж це призво-

дить до дедалі більшого забруднення поля патогенами. Тобто для ефективного господарювання потрібно обирати гібриди з високим потенціалом урожайності, пристосовані до умов конкретного господарства.

Чи може сучасна генетика допомогти агровиробникам подолати ті виклики, що перед ними постають? Якщо в плані ціни, то все складно, бо вона пов'язана з ціною на товарне зерно, а собівартість виробництва насіння зростає ще швидше, ніж для товарних посівів, але для протидії хворобам, паразитам і погодним умовам генетика здатна запропонувати новітні розробки в питаннях стійкостей і толерантностей до різних хвороб, вовчка і умов вирощування.

Тож із якими викликами має впоратися сучасна генетика і над чим зараз працюють селекціонери Corteva Agriscience?

дення на ринок Corteva Agriscience діючої речовини Зорвек®, що є основою протруйника Лумісена®, соняшник зміг повернутися в деякі регіони Франції, Болгарії і Румунії, де його більше не вирощували.

Та, оскільки нові раси НБР дуже потужні і швидко формують хімічну стійкість, для захисту важливо створити ще й генетичну стійкість, щоб у комбінації з протруєнням досягати максимального захисту. Із цією метою компанія Corteva вивела кілька нових генів стійкості, перші гібриди з якими вже потрапили на ринок Європи та України вже в 2025 році. І хоча до 2023 року гену стійкості Pl8 в Україні було достатньо для захисту, але в останні два роки почала з'являтися нова раса НБР, дифузна форма якої шкодить нашим полям.

ВОВЧОК СОНЯШНИКОВИЙ (OROBANCHE CUMANA WALLR.)

Вовчок – це рослина, високоспеціалізований облігатний паразит соняшнику. Найбільш шкодочинний і лімітуючий фактор вирощування цієї культури в Україні. Вовчок заведено поділяти на раси. Раса вовчка не має чітко виражених спільних ознак, які можна визначити візуально чи лабораторно. Вовчок поділяється на раси згідно з генами стійкості, які цю расу контролюють. Найпоширенішим є старий ген вертикальної стійкості Or5,

який мають на озброєнні більшість компаній і який контролює 5 рас – від А до Е. Але в Україні значного поширення набула 7 раса G, доволі агресивна і високопродуктивна, що поширилася по більшій частині соняшникового поясу і вже підбралася до півдня Чернігівщини, масово проявляючись на Київщині та Вінниччині. Для контролю цієї раси потрібен ген вертикальної стійкості Or7, який мають лише кілька компаній. Також з'ясувалось, що у раси G є кілька фенотипів і що ген Or7 добре контролює «ростовський», або «турецький» фенотип, який прийшов до нас зі Сходу і був основним у соняшниковому поясі. Є ще «румунський» фенотип, що поширився на півдні країни і повністю не контролюється геном Or7, але йому добре протидіє горизонтальна стійкість (System II), яка є на озброєнні у Pioneer®. Горизонтальна стійкість завдяки іншому механізму дії захищає не тільки від «румунського» фенотипу раси G, а й від проявів нових рас чи локальних мутацій вовчка, що в комбінації з вертикальною стійкістю забезпечує максимальний генетичний захист. Ще один з варіантів боротьби з вовчком – використання виробничої системи Clearfield® або Clearfield Plus®, що ґрунтуються на системній дії гербіцидів. Для дуже засмічених вовчком полів найефективнішою буде комбінація максимального генетичного захисту із гербіцидною технологією.

ОЛІЙНІСТЬ

До останнього сезону в Україні мало хто звертав увагу на показник вмісту олії у гібридів, бо, на відміну від Європи, ми не мали доплати за відсоток олії в товарному зерні на глобальному рівні, за винятком невеликих переробних підприємств. Утім, мали зниження ціни при олійності нижче 46% у врожайні сезони. У 2024 році все змінилося. Основні переробники, які орієнтуються на експорт олії, стали заохочувати виробників до вирощування гібридів з вищим рівнем олійності, пропонуючи доплату від 300 грн/% при олійності від 46% або ж 500 грн/% при олійності від 48%. Гарну перевагу отримали гібриди, що мають високу олійність, наприклад, популярний P64LP130, що в сезоні 2024 року показав 50–55% олійності.

БУР'ЯНИ

Значною проблемою при вирощуванні соняшнику є контроль бур'янів, особливо післясходовий. Більшість країн Європи майже повністю перейшла на гербіцидні технології контролю бур'янів після проростання сходів, використовуючи гербіцидостійкі гібриди для технології ExpressSun® (трибенурон-метил), або виробничих систем: Clearfield® та Clearfield® Plus (група імідазолінів).

НЕСПРАВЖНЯ БОРОШНИСТА РОСА (НБР), АБО ПЕРОНОСПОРОЗ

Збудником хвороби є несправжній гриб *Plasmopara halstedii*, також відомий як *Peronospora halstedii*, від якого і пішла назва пероноспороз. Ця хвороба супроводжує соняшник усю історію його вирощування.

Рівень ураження і шкодочинності залежить від погодних умов і строків посіву. За останніми дослідженнями, хвороба має 6 форм, які уражують соняшник у різний час і мають різний рівень шкодочинності. Найбільшої шкоди завдають перші дві форми, які ще називають дифузними. Вони ура-

жують рослину ще під час проростання з насіння, що призводить до генетичних змін і повної втрати врожаю. Рослини стають карликовими, погано розвиваються, не дають урожаю насіння й сприяють ураженню сусідніх рослин уже вторинною інфекцією (3–6 форми пероноспорозу), яка менш шкодочинна, але призводить до ураження насіння і поширення хвороби по полю. Найскладніше проконтролювати саме дифузну форму НБР. Є два варіанти контролю: хімічний – протруйники насіння і генетичний – генетична стійкість гібридів до певних рас НБР, поширених на конкретній території.

На відміну від несправжніх грибів, пероноспороз має чітко вира-

жений расовий склад і сформував кілька рас, що виробили стійкість до основного протруйника на основі д.р. металаксил-М, який довгий час використовувався для боротьби з хворобою. Утім, тільки генетична стійкість могла їй протидіяти. Доволі потужно генетика захищала за допомогою гену стійкості Pl8, що контролював три основні раси НБР з хімічною стійкістю, який мали на озброєнні потужні селекційні компанії (так, весь основний портфель Pioneer® має цю генетичну стійкість). І якщо в Україні через нестачу вологи в ґрунті під час посіву хвороба не набрала масштабів катастрофи, то для більшості країн Європи це була проблема номер один, адже нові раси змогли обійти цю стійкість. Після винаходу і виве-

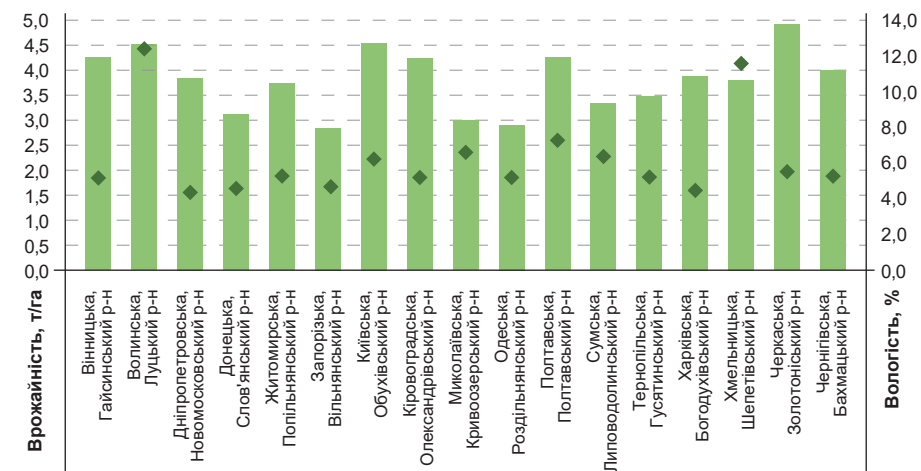
НОВИНКИ ВІД PIONEER®, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

P64LE168 – середньоранній гібрид для технології ExpressSun®, добре адаптований до різних умов вирощування, має високий

рівень посухостійкості, захищений від вовчка двома стійкостями (Or7 + горизонтальна – System II). Підходить для використання на всій території України, найкраще здатен переносити мінливі умови в центральних регіонах. Гарний рівень толерантності до листостеблових хвороб допомагає йому зберігати врожай, хоча в нинішніх умовах ефективне виробництво соняшнику без фунгіцидного захисту неможливе.

Результати врожайності гібрида P64LE168 у 2024 році

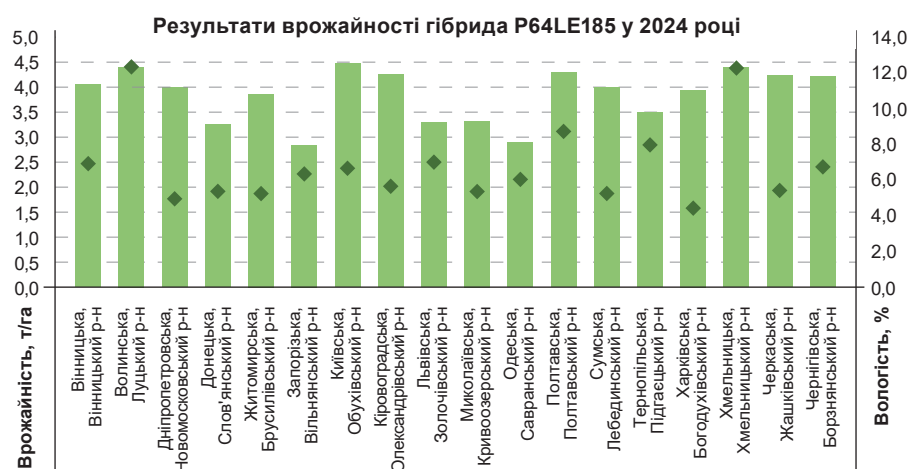
На правах реклами

P64LL187 – новий високопродуктивний середньостиглий гібрид для класичної технології, що має потужний потенціал урожайності і відмінний рівень олійності, помірно інтенсивний, здатний показувати високий результат як в умовах посухи, так і за інтенсивної технології з нормальним зволоженням. Гібрид максимально захищений від вовчка двома стійкостями Or7 + горизонтальна – System II), а також від хвороб високим рівнем толерантності до більшості з них.

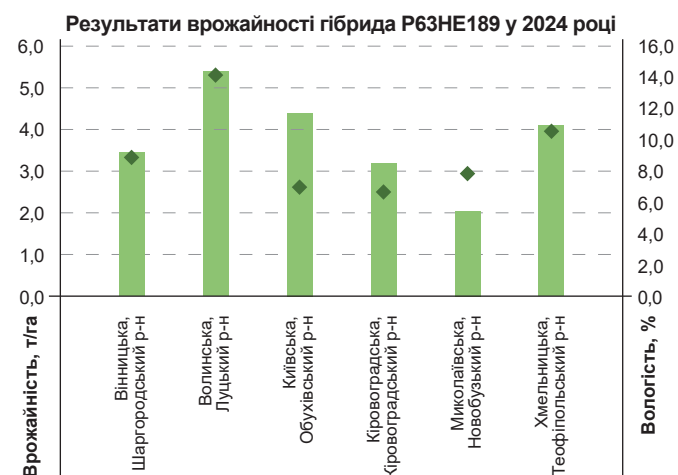
P64LE185 – потужний середньоранній гібрид для технології ExpressSun® з найкращими показниками олійності у своєму сегменті. Високий рівень посухостійкості, максимальний генетичний захист від вовчка, гарна автофертильність (здатність самозапильоватись) роблять цей гібрид ідеальним для вирощування на сході та півдні країни. Але при цьому він годиться для використання у всіх областях. Дуже гарно реагує на інтенсивну технологію, показуючи врожайність понад 5 тонн.

P64LE280 – нова генетика в стійкості до пероноспорозу (НБР). Середньостиглий гібрид ExpressSun® нового покоління орієнтований насамперед на поля з проблемою пероноспорозу. При цьому характеризується потужним потенціалом урожайності, максимальним захистом від вовчка, гарним контролем листостеблових хвороб. Відразу після появи став бестселером в Європі.

P63HE189 – новинка в ранньостиглій групі високоолеїнового сегменту для технології ExpressSun®. Високий рівень олійності – вміст олеїнової кислоти понад 90% за оптимальних умов. Відмінний контроль вовчка і добра толерантність до хвороб.

P64LE269 – ще одна цікава новинка в середньоранньому сегменті для технології ExpressSun®, більш адаптована до умов соняшникового поясу, ключовою перевагою якої є висока толерантність до іржі, що є проблемою для більшості стійких до трибенуронметилу гібридів. Гібрид також захищений від вовчка потужною подвійною стійкістю, добре переносить посуху і жаровий стрес, не схильний до відмирання прилистків. Годиться для використання у всіх регіонах.

P64HE188 – новий потужний середньостиглий високоолеїновий гібрид для технології ExpressSun® з новим геном вертикальної стиглості до 8 рас вовчка і високою толерантністю

до хвороб. Високий вміст олеїнової кислоти і гарна олійність у комбінації з потенціалом врожайності роблять цей гібрид «родзинкою» преміального сегменту високоолеїнового соняшнику.

P64HP630 – високоолеїнова адаптація популярного гібрида P64LP130, що ідеально підходить для умов півдня і сходу. Зберігаючи чемпіонський рівень олійності, гібрид сприяє отриманню додаткових коштів за якісну високоолеїнову олію. Гібрид має добрий стартовий ріст та розвиток, генетично стійкий до іржі та вовчка соняшникового 7 рас (A-G).

Звісно, лімітуючих факторів у виробництві соняшнику доволі багато. Дуже важливо знати їх від поля до поля, адже ідеального гібрида для всіх умов не існує, бо в кожному регіоні й навіть на кожному полі свої умови. Але, знаючи проблеми, можна підібрати правильний гібрид у співпраці з торговими агентами з продажу насіння Pioneer®, які запропонують гарне рішення, що допоможе досягти ефективного результату.

Щоб отримати консультацію та обрати правильний гібрид, звертайтеся до торгового агента у вашому регіоні.

Більше на www.corteva.com.ua.
™ Торгові марки Corteva Agriscience та її афілійованих структур. © 2025 Corteva.